

[David Foenkins](#)

Naši rastanci

I

Imam utisak da je smrt pogled koji me neprekidno vreba. Neka viša sila analizira svaki moj pokret, ta viša sila što je moja budućnost izobličena čoveka. Tako je još od mojih najmlađih dana. Živim stalno razmišljajući da jednog dana više neću živeti. Iz toga proističe mnogo pozitivnih stavova, naročito uživanje u svakom proživljenom trenutku: u stanju sam da pronađem simpatičnu sitnicu u najbednijim trenucima. Na primer, u metrou, skrhan i u znoju, mogu slobodno sebi da kažem: „Kakva sreća što sam živ“. Isto je i sa mojim ljubavnim vezama. Gledam sebe kako volim, sa obavezom da ništa ne izgubim od srca koje kuca. Kada se budim kraj neke žene, posmatram njeno uho, i pokušavam da urežem u sećanje njegove pojedinosti. Znam da ću jednog dana ležati, nepomičan i pred smrću, i da mi neće preostati više ništa osim tih uspomena minule čulnosti.

II

Postoji tri milijarde žena. Dakle u pravu sam što se pitam: zašto baš Alis? Naročito u dane kada se svađamo. Zašto baš ona od svih Kineskinja i Ruskinja? Zašto je baš ona tu u mom životu, da me uzbuđuje i dovodi do očajanja? Pomislim da sigurno postoji neka Australijanka sa kojom bih bio veoma srećan. Slatke i umiljate Australijanke, to sigurno mora postojati (ideal bi bio Australijanka rođena u Švajcarskoj). Ali bilo bi i smetnji: kakav užas provesti čitav dan u avionu da bi se posetila ženina porodica. Ja mrzim avion; na kraju krajeva, mogao bih ga podneti kad bi se postavile šine na nebu. Naposletku, mislim da sam srećan: „Alis, mogao sam naići na neku devojku mnogo goru od tebe.“

– Smaraš me, Fric¹. Stvarno me smaraš.

– Onda laku noć.“

Sećam se te rasprave. Sećam se takođe da sam ležao pored Alis. U tišini te noći, izgledali smo tako srećni. Imali smo tada tek nešto više od 20 godina. Pokušavao sam istovremeno da se bavim sportom kako bih imao lep torzo i da čitam sve od Šopenhauera da bi stekao preciznu ideju o ogorčenosti. Prema mnogim podmićenim mišljenjima, ta mešavina mi je davala izvesnu eleganciju. Mogao sam možda planirati život modernog heroja. Jedine prepreke tom potencijalnom heroizmu: moje insomnije. Ne može se spasiti čovečanstvo bez osam sati sna. Svi heroji spavaju dobro, čak i jednim okom. Oni savlađuju noć dok ja brojim sve ovce sveta; nema nijedne koja mi je ikada skočila preko glave. Trebalo bi da jedna od njih promaši svoj skok. Biti poražen od strane vunene gomile uspavljuje zasigurno. Sa godinama sam naučio da strpljivo podnosim svoju muku. Ustanem noću i čitam po čitave sate. Reči su često moje utočište do zore, a ponekad se slova mešaju sa mojim snovima na granici pospanosti.

Alis bi se uvek oblačila prebrzo. Uporno bih je preklinjao da mi ostavi vremena da gledam njene gaćice.

„Ali zakasniću!“ – vikala bi ona.

Trebalo bi zabraniti ženama da viču. Pogotovo ujutru kada se još koprcam u nadi jednog erotičnog sna. Mislio sam da treba da podesim budilnik ranije. Bio sam potpuno za to da snu ukradem minute neophodne za posmatranje butina moje verenice. Ostavljala bi me samog u krevetu, i bio sam srećan kada bih ponekad pronašao pokoj vlas kose, dokaz da je tuda prošla. Jednog dana sam joj spomenuo tragove koje je ostavljala. Odgovorila mi je:

„Bila bih vrlo loša ljubavnica, dakle.“

Eto upravo vrste odgovora koja čini da mi srce kuca, hajde da saznamo zašto. U ljubavnoj logici, mi smo jedno drugom Albert Ajnštajn. Ima tako i drugih Alisinih rečenica koje su mi divne a koje su beznačajne za druge ljude:

„Hladno mi je, ali više volim da spavam gola.“

„Mogli bismo možda ici u bioskop jednog dana.“

„Trebalo bi uvek da bude grijera u tvom frižideru.“

„To me podseća na jedan san koji sam sanjala, ali ga se više ne sećam.“

¹ Da, znam, čudno je zvati se Fric. Pogotovo kada niste Nemac. Moj otac je strastveno voleo roman „Mars“ Frica Zorna. Tako, bilo mi je baš prijatno da nosim ime nekog autora koji je umro u 32. godini od raka i koji je govorio: „Smatram da ko god da je čitav svoj život bio ljubazan i mudar ne zaslužuje ništa drugo osim da ima rak.“

„Trebalo bi ipak jedne nedelje da odem na misu.“

„Žalim što sam to uradila. Da li me još uvek voliš?“

„Vudi Alen pravi i filmove koji nisu smešni.“

I tako dalje. Ako vam te rečenice ništa ne znače, to je zato što vi niste zaljubljeni u Alis.

Ona bi odlazila, a ja bih se oblačio. Kada bi zatvorila vrata za sobom, bio bi to znak da dan može otpočeti. Tada bih bio student, i toliko bih oklevao između više puteva da sam pratio kurseve u domenima toliko različitim kao što su istorija umetnosti i molekularna fizika. Želeo sam da upoznam sve moguće Robere: Musila, Šumana, Bresona ili Cimermana. Napravio sam tako da moji bližnji veruju da su moja prividna lutanja proizvod profesionalne, smišljene strategije. Strategije koju ću razotkriti tek kad to budem želeo. To je bila jedna od mojih životnih metoda: uvek uveriti ostale tako što ću učiniti da poveruju u racionalnost mojih postupaka. Ali da li je to bila moja greška što me je sve interesovalo? Zašto uvek birati? Život je bio niz ograničenja. Trebalo je biti veran, trebalo je biti levičar, trebalo je jesti u 13h. A ja sam želeo ljubavnicu koja glasa za desničare, i da je vodim na ručak u 15h.

To je možda ono što me je privuklo kod Alis. Osetio sam od prvog pogleda da će naša veza biti nesvakidašnja. U stvari, ne. To nije bio prvi osećaj koji sam osetio. Na samom početku, bio je jedan pokret. To me je naveo da pomislim na Besmrtnost Milana Kundere, knjigu čija se herojina rađa iz pokreta. Alis se mogla naći u romanu velikog češkog pisca, ali ona je više volela da bude u mom životu. Bilo je to jedne subotnje večeri, i bili smo pozvani na jednu večernju žurku. Okolnosti nisu bile izuzetne a to je često najbolji način da se upozna neko izuzetan. Našli smo se tu slučajno, prateći prijatelje prijatelja i baš taj lepi lanac prijateljstva nas je doveo tu da nađemo ljubav. Hoću reći pravu ljubav, jednu od onih koje vas stave u kategoriju smešnih bića.

Mora da je bilo malo više od tri sata ujutru. Ja koji sam precizan u detaljima našeg susreta, priznajem da nisam najbolji što se tiče sati. Dolazi sat kad više nema sati. Bili smo zbijeni u kuhinji u potrazi za malo alkohola. U takvim slučajevima nađe se uvek jedan komičar koji uspostavlja svoju humorističku dominaciju i ponekad mu je dovoljno samo da priča malo glasnije od ostalih. Gde god bili, hijerarhijska tenzija nikada ne prestaje. Mala krajnje radosna grupa se stvorila oko njega, ohrabrujući ga u njegovoj ubeđenosti da je nenadmašan. I baš u tom krugu smeha smo se Alis i ja upoznali. Bili smo jedno naspram drugog. Smehovi su prolazili iznad naših glava, izobličeni maglovitom atmosferom. Bilo je puno hihhi i hahaha. Alisino lice bilo je sasvim blizu mog kada je napravila taj začuđujući

pokret. Lagano je podigla ruku da bi pomilovala svoj nos, zatim levo uho. I sve učini tako brzo kao da je kradljivica svog lica. Teško je tačno opisati šta je učinila sa svojim prstima, ali povezanost ta dva milovanja je stvorila vrlo snažan pokret. I to baš nakon što sam je video da me gleda. Izgleda joj je bilo neprijatno, i nasmejala mi se. To nije bio osmeh koji je pripadao krugu smeha. Bio je upućen meni. Kako sam joj ga odmah uzvratio, stvorili smo krug čija smo jedina dva člana bili mi. Naš krug smeha je bio nezavisan podskup kruga smeha, intimno odvajanje.

Kada se komičar umorio, njegova publika se razišla. Posle toliko smeha, to je izgledalo tužno. Napokon smo ostali sami.

„Baš mi se svideo tvoj malopredajni pokret“ - rekao sam.

– Koji pokret? – upitala me je pomalo razočaravajućim glasom, pomalo promuklim, ali to je sigurno zbog duvana i alkohola.

– Kada si vrlo brzo pipnula nos a potom uho. Dodirnula si ta dva dela lica, i to je bilo kao neki tajni kod.

– Da li si pio?

– Ne, trezan sam. Trebalo je biti trezan da bi se zapazio taj pokret.

– Ne sećam ga se.

– Čekaj, pokazaću ti.

To je bila prilika da joj uzmem ruku. Lako je pustila da je vodim. Njeni prsti su ponovo dotakli lice. Odmah sam shvatio da će to biti samo obična imitacija. U tom pokretu bila je sva lepota prolaznog na vrhovima prstiju. Ne bi se nikada mogao ponoviti. Toliko puta zaredom, Alis je uzalud pokušala da ponovi taj jedinstveni trenutak. Da bi meni pričinila zadovoljstvo, sigurno. Ali i da bi ponovo pronašla sjaj tog magičnog momenta. Jer znala je da me je upravo tim pokretom osvojila. A ja sam znao da sam mojim divljenjem tom pokretu osvojio nju.

„Kako se zove autor tog pokreta? – upitao sam.

– Alis.

– Alis... Alis, to je dobro. Kratko je, ali je dobro.

– Misliš da je kratko?

– Ne, dobro je. Glavno je nemati kratku kosu.

– Ti si uvek takav?

– Imaćeš vremena koliko želiš da proveriš kakav sam.

–A kako se ti zoveš?

– ...

Ne znam zašto ali trebalo mi je vremena da odgovorim. U tom trenutku, nisam želeo da se zovem Fric. Naročito mislim da nisam želeo da se zatvorim u slova, nisam želeo da definišem išta od onoga što proživljavamo, želeo sam da nam još ostavim priliku da budemo dva neznanca. Posle nikada više nećemo moći zakoračiti unazad do ovog mesta gde smo se upoznali. To je bio poslednji trenutak naše anonimne veze, i jedan, i dva, i tri:

„Zovem se Fric.“

Nije rekla nikakav komentar o mom imenu. Baš iz tog razloga nije bilo isključeno da je jednog dana oženim², i još bolje: da zajedno kupimo psa.

III

Alis je devojka iz dobre porodice. Bolje priznati odmah: ta činjenica ima jasnu tendenciju da me uzbudi. Fizički, ona poseduje sve karakteristike male mile osobe. Ravnu kosu, ponekad rajf, i tako katolički način da izgovara „da“. Ludovao sam za njenim preciznim manirima i otkrivao sam u njenom načinu života toliko stvari koje sam ja propustio. Treba reći da su me odgojili (reč je pomalo jaka) roditelji iz generacije posle '68. Ne možete zamisliti koliko je traumatično provesti svoje raspuste u Indiji kad ste dete. To je samo jedan detalj u prolazu. Sada ih slabo viđam: žive na jednoj planini negde u senci brkova Žoze Bovea. Ili pak, putuju na drugi kraj siromašnog sveta. Oni su iz svih alter-mondijalističkih protesta. Dešavalo mi se da pomislim da sam za njih manje važan od zrna brazilskog pirinča u fer trgovini. Ta vaga nije bila fer za mene, ali sam napravio tako da se izgradim sa njihovim vrednostima, a da se ne usresređujem previše na njihove propuste. Ne mogu reći da mi je nedostajala ljubav; samo sam morao da je delim sa svim siromasima planete. Bilo nas je mnogo u srcu mojih roditelja, i to je osećanje koje sam oduvek osećao: ne haldnoću već afektivnu skučenost.

Sa francuskog prevela: Aleksandra Stajić

² Naravno, još uvek nisam znao do koje mere će naša priča biti užasna.